

ภาคผนวก

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ๐๙-๓๙๒๐-๘๓๒๙

ที่ มอ ๓๕๑/ว ๑๙๖๗

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ท่านเจ้าหน้าที่ย

ด้วย นายมูฮามะ แวนาชา รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๐๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ กาคี๊ะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมกันนี้ขอส่งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส" จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ดร.ยูโซะ คาคี๊ะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ข้อความเดียวกันเรียน

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.เอิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ กาวีนา

ที่ ศบ 0521.2.08/๑176

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลสุตะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

15 ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูฮามัดสกรี มังยู

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายมูหามะ แวนาชา รหัสนักศึกษา 5720420011 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ กาน๊ะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมกับนี้ขอส่งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส" จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.มูฮะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทร 09-3920-8329

โทรสาร 0-7334-8726

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๘/๓๕๕

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนายมูฮามะ แวนาชา รหัสนักศึกษา ๕๗๐๐๔๒๐๑๑๐ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ กาค๊ะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากบุคลากรโรงเรียนของท่านโดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.มูหัมมัดรอฟีลี วาหะนะ)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิชาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทร ๐๘-๔๓๐๕-๕๒๘๖

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ที่ ศธ ๐๕๑๓๑.๒.๐๘/๑๘๖๗

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประสิทธิ์ ตำบลสุทโธวิท
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายนายมูหามะ แวนาชา รหัสนักศึกษา ๕๓๒๐๕๒๐๐๑๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ กานเต๊ะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูหิมมัดรอฟี แวหะมะ)
คณบดีวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐๘-๕๓๗๕-๕๒๘๖

โทรสาร ๐-๗๓๓๔-๘๗๒๖

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิบรอเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์(วิทยาเขตปัตตานี)
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การ์รีนา	ประธานกรรมการหลักสูตรอิสลาม ศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี)
3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมมัดสกรี มัณญู	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาตอนี

Prince of Songkla University
Pattani Campus

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม
กำหนดแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส**

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายซาฟอี เจ๊ะเลาะ	ประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
2	นายนิแวอาลี หะยีนิเลาะ	รองประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
3	นายถ้วนดอเลาะ ต่วนกะจิ	รองประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
4	นายหะยีอับลุรอกฮัก อาลี	เลขาธิการกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
5	นายอับลุลาฮิช เจ๊ะมามะ	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
6	นายบรอเฮง แวนาแวน	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
7	นายแวนาแซ แวมามู	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
8	นายอับลุลาฮิช ซีเซ็ง	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
9	นายสุโฮมี มะกะ	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
10	นายรุสดีย์ โดฮาร์	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
11	นายมุฮัมหมัดนอร์ สาและ	รองประธานชมรมอีมัม เคาะฎีบ บีลาต อำเภอตากใบ
12	นายอับลุกอเดร์ สนิโซ	รองประธานชมรมอีมัม เคาะฎีบ บีลาต อำเภอตากใบ
13	นายบือราเฮง อุเซ็ง	เลขาธิการชมรมอีมัม เคาะฎีบ บีลาต อำเภอตากใบ
14	นายสุโฮมีง ตะตึนลาฮา	เหรัญญิกชมรมอีมัม เคาะฎีบ บีลาต อำเภอตากใบ
15	นายอับลุรอสะ เสาะเลาะ	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
16	นายอับลุมาน๊ะ อุเซ็ง	หัวหน้าฝ่ายกีฬาและเยาวชน
17	นายซารีปี รอนิง	หัวหน้าฝ่ายประนีประนอม
18	นายยูโซ๊ะ ดาโอะ	หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการ
19	นายมะลูเต็ง สารสีนา	หัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ
20	นายอับลุปาต้า แซยูปา	หัวหน้าฝ่ายสมรส

ภาคผนวก ค
ค่าเที่ยงตรงในการวิจัย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)
ตอนที่ 1 บทบาทด้านต่างๆของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ
จังหวัดนราธิวาส

ข้อ	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการประเมิน
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
บทบาทด้านศาสนา "ด้านการส่งเสริมในเรื่องหลักปฏิบัติ(รูกนอิสลาม)"						
1	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องหลักปฏิบัติในภาพรวม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องความหมาย ความสำคัญของชะฮาดะฮ์และสิ่งที่ทำให้ชะฮาดะฮ์เป็นโมฆะ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	ท่านได้มีการติดตามต่อความไม่เข้าใจในเรื่องชะฮาดะฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	ท่านได้เฝ้าระวังต่อการเป็นมรุดตของสัปบุรุษ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องความหมายของการละหมาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนในความสำคัญของการละหมาด	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
7	ท่านได้มีการติดตามบุคคลที่ไม่ปฏิบัติการละหมาดวันศุกร์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	ท่านได้มีการให้กำลังใจต่อผู้ที่ขยันละหมาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการถือศีลอด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	ท่านได้มีการติดตามบุคคลที่ไม่ถือศีลอด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11	ท่านได้มีการตักเตือนบุคคลที่ไม่ถือศีลอด	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
12	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมละศีลอดร่วมกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องชะกาต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14	ท่านได้ประชุมกรรมการในการหาบุคคลที่สามารถรับชะกาต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15	ท่านได้มีการแจกจ่ายชะกาตสำหรับผู้ที่มีสิทธิ์รับชะกาตทั้งแปดประเภท	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16	ท่านได้มีการประชาสัมพันธ์สรุปผู้ที่มีสิทธิ์รับชะกาตทั้งแปดประเภท	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	ท่านได้มีการสั่งสอนเรื่องการประกอบพิธีฮัจญ์	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ข้อ	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการประเมิน
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
บทบาทด้านศาสนา “ด้านการส่งเสริมในเรื่องหลักศรัทธา(รูกอนอีมาน)”						
18	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องหลักศรัทธาในภาพรวม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่ออัลลอฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
20	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์และโทษ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อคัมภีร์ของอัลลอฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
25	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อวันอาคิเราะฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการเตรียมตัวต่อวันอาคิเราะฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อการกำหนดความดีและความชั่วจากอัลลอฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการยอมรับต่อการกำหนดความดีและความชั่วจากอัลลอฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
บทบาทด้านศาสนา “ด้านการส่งเสริมในเรื่องหลักอียศาน”						
29	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาจริยธรรม	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
30	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
31	ท่านได้มีการตกแต่งเดือนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
32	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตอาสา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
33	ท่านได้ยกย่องบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
34	ท่านได้มีการรณรงค์ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
บทบาทด้านการศึกษา “ด้านการส่งเสริมการศึกษาที่เป็นรายบุคคล”						
35	ท่านได้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนฟิรฎูอื่น(ตาดีกา)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
36	ท่านได้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในมัสยิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
37	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมทดสอบการอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติฮะฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
38	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมการอ่านรูกอนเกาวลีฮ์(คำอ่าน)ในละหมาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
39	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมกิริออาดี/อิกรออและอื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการประเมิน
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
40	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมอ่านอัลกุรอานหลังละหมาดฟัรฎู	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
41	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมอบรมก่อนแต่งงาน	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
บทบาทด้านการศึกษา “ด้านการส่งเสริมการศึกษาที่เกิดจากมัสยิด”						
42	ท่านได้มีการจัดการศึกษาที่เป็นรายสัปดาห์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
43	ท่านได้มีการจัดการศึกษาที่เป็นรายเดือน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
44	ท่านได้มีการจัดการศึกษาที่เป็นรายปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
45	ท่านได้มีการจัดการบรรยายตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในโลก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
บทบาทด้านกิจกรรม “ด้านการส่งเสริมกิจกรรมเฉพาะเยาวชน”						
46	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมจิตอาสา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
47	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนเป็นผู้นำละหมาดฟัรฎู	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
48	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนอ่านคุตบะฮ์วันศุกร์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
49	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนเป็นอิมามละหมาดตระอเวียห์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
50	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็นรายสัปดาห์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
51	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรายสัปดาห์ของเยาวชนในมัสยิด	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
52	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็นรายเดือน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
53	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรายเดือนของเยาวชนในมัสยิด	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
54	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็นรายปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
55	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรายปีของเยาวชนในมัสยิด	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
56	ท่านได้มีการแนะนำและให้คำปรึกษากับเยาวชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
57	ท่านได้มีการสนับสนุนงบในการส่งเสริมกิจกรรมของเยาวชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต่อบทบาทในการพัฒนาเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการประเมิน
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ตามหลักการอิสลามทุกคนที่มีบทบาทจะต้องถูกสอบสวน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	ตามหลักการอิสลามทุกบทบาทขึ้นอยู่กับผู้นำ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	ตามหลักการอิสลามบทบาทของผู้นำในชุมชนเป็นแค่พิธีกรรมฟายะฮ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	ตามหลักการอิสลามผู้นำต้องรับรู้ในทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ตามหลักการอิสลามผู้นำต้องแก้ไขปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตามความสามารถ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	ตามหลักการอิสลามผู้นำต้องรับทราบทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	ตามหลักการอิสลามผู้นำต้องมีการดักเตือนลับปुरुชในสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	ผู้นำต้องรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9	ปัญหาในชุมชนมีมากมายแต่ปัญหาการศึกษาถือเป็นปัญหาหลัก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	ปัญหาในชุมชนมีมากมายแต่ปัญหาความไม่เข้าใจในศาสนาถือเป็นปัญหาหลัก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11	ปัญหาในชุมชนมีมากมายแต่ปัญหาเยาวชนถือเป็นปัญหาหลัก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12	การบริหารมัสยิดต้องยึดตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 เป็นที่ตั้ง	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
13	ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 อิมามเป็นประธานของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
14	ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาพุทธศักราช 2540 อิมามมีหน้าที่นำละหมาดอย่างเดียว	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
15	ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาพุทธศักราช 2540 เคาะฎิบมีหน้าที่อ่านคุดบะฮ์วันศุกร์เท่านั้น	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
16	ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาพุทธศักราช 2540 บิลาลมีหน้าที่เชิญชวนในการปฏิบัติศาสนกิจ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ข้อ	ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต่อบทบาทในการพัฒนาเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการประเมิน
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
17	ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 กรรมการมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
18	ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 ไม่มีการระบุน้ำที่ของกรรมการต่อเยาวชน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
19	ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 ไม่มีการระบุน้ำที่ของกรรมการในการแก้ปัญหาของชุมชน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
20	การไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 ถือว่าผิดตามกฎหมาย	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ง
ค่า Reliability

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ค่า Reliability ผลการทดลองใช้แบบสอบถาม(Try Out) จำนวน 30 คน
รวมทั้งฉบับ เท่ากับ .953 สามารถจำแนกเป็นด้าน รายชื่อดังนี้

ตอนที่ 1 บทบาทด้านศาสนา

ข้อ	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	Reliability
1	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องหลักปฏิบัติในภาพรวม	.975
2	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องความหมาย ความสำคัญของชะฮาดะตัยน์และสิ่งที่ทำให้ชะฮาดะตัยน์เป็นโมฆะ	.974
3	ท่านได้มีการติดตามต่อความไม่เข้าใจในเรื่องชะฮาดะตัยน์	.974
4	ท่านได้เฝ้าระวังต่อการเป็นมรดกของสัปบุรุษ	.974
5	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องความหมายของการละหมาด	.974
6	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนในความสำคัญของการละหมาด	.975
7	ท่านได้มีการติดตามบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามการละหมาดวันศุกร์	.974
8	ท่านได้มีการให้กำลังใจต่อผู้ที่ขยันละหมาด	.976
9	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการถือศีลอด	.974
10	ท่านได้มีการติดตามบุคคลที่ไม่ถือศีลอด	.974
11	ท่านได้มีการตักเตือนบุคคลที่ไม่ถือศีลอด	.974
12	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมละศีลอดร่วมกัน	.974
13	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องชะกาต	.975
14	ท่านได้ประชุมกรรมการในการหาบุคคลที่สามารถรับชะกาต	.974
15	ท่านได้มีการแจกจ่ายชะกาตสำหรับผู้ที่มีสิทธิ์รับชะกาตทั้งแปดประเภท	.975
16	ท่านได้มีการประชาสัมพันธ์สรุผู้ที่มีสิทธิ์รับชะกาตทั้งแปดประเภท	.974
17	ท่านได้มีการสั่งสอนเรื่องการประกอบพิธีฮัจญ์	.974
18	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องหลักศรัทธาในภาพรวม	.974
19	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่ออัลลอฮ์	.974
20	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์และโทษ	.974
21	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อเราะซูล	.974
22	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเกี่ยวกับหะดีษนบีมหัหมัด (ช.ล.)	.974
23	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อมลาอิกะฮ์	.974
24	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อคัมภีร์ของอัลลอฮ์	.974
25	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อวันอาคิเราะฮ์	.974
26	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการเตรียมตัวต่อวันอาคิเราะฮ์	.974
27	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อการกำหนดความดีและความชั่วจากอัลลอฮ์	.974
28	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องการยอมรับต่อการกำหนดความดีและความชั่วจากอัลลอฮ์	.975
29	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาจริยธรรม	.974
30	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม	.974

ข้อ	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	Reliability
31	ท่านได้มีการตักเตือนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	.975
32	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตอาสา	.974
33	ท่านได้ยกย่องบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม	.974
34	ท่านได้มีการรณรงค์ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	.974
29	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาจริยธรรม	.975
30	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม	.974
31	ท่านได้มีการตักเตือนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	.974
32	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตอาสา	.974
33	ท่านได้ยกย่องบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม	.974
34	ท่านได้มีการรณรงค์ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	.975
	รวม Reliability ด้านศาสนา	.975

ตอนที่ 2 บทบาทด้านการศึกษา

ข้อ	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	Reliability
35	ท่านได้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนฟิรฎูฮีน(ตาดีกา)	.939
36	ท่านได้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในมัสยิด	.944
37	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมทดสอบการอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติฮะห์	.941
38	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมการอ่านรูกุนเกาวลีฮ์(คำอ่าน)ในละหมาด	.941
39	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมกัรออาตี/อิกรออและอื่นๆ	.943
40	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมอ่านอัลกุรอานหลังละหมาดฟิรฎู	.941
41	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมอบรมก่อนแต่งงาน	.943
42	ท่านได้มีการจัดการศึกษาที่เป็นรายสัปดาห์	.948
43	ท่านได้มีการจัดการศึกษาที่เป็นรายเดือน	.941
44	ท่านได้มีการจัดการศึกษาที่เป็นรายปี	.941
45	ท่านได้มีการจัดการบรรยายตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในโลก	.944
	รวมค่า Reliability ด้านการจัดการศึกษา	.947

ตอนที่ 3 บทบาทด้านกิจกรรม

ข้อ	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด กับการสร้างเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	Reliability
46	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมจิตอาสา	.962
47	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนเป็นผู้นำละหมาดฟิรฎุ	.964
48	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนอ่านคุตบะห์วันศุกร์	.962
49	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนเป็นอิมามละหมาดตระอเวียห์	.961
50	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็นรายสัปดาห์	.960
51	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรายสัปดาห์ของเยาวชนในมัสยิด	.959
52	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็นรายเดือน	.960
53	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรายเดือนของเยาวชนในมัสยิด	.960
54	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็นรายปี	.962
55	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมรายปีของเยาวชนในมัสยิด	.962
56	ท่านได้มีการแนะนำและให้คำปรึกษากับเยาวชน	.962
57	ท่านได้มีการสนับสนุนงบในการส่งเสริมกิจกรรมของเยาวชน	.961
	รวมค่า Reliability ด้านกิจกรรม	.986

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามและแบบทดสอบการวิจัย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

เลขที่แบบสอบถาม แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่องบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัด
นราธิวาส

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ตอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับบทบาทและความรู้ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส
2. ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกตอน ตามสภาพความเป็นจริง
3. ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานการณ์ความเป็นจริง

1. เพศ
() ชาย
() หญิง
2. อายุ
() ไม่เกิน 30 ปี
() 31- 40 ปี
() 41- 50 ปี
() 51 ปีขึ้นไป
3. การศึกษาด้านสามัญ
() ระดับต่ำคือประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น
() ระดับกลางคือมัธยมตอนปลาย/ปวช/อนุปริญญา/ปวส.
() ระดับสูงคือปริญญาตรีขึ้นไป
4. การศึกษาด้านศาสนา
() ระดับต่ำคือตาดีกา/อับตีดาอียี
() ระดับกลางคือมุตาวัสลิต/ซานาเวีย
() ระดับสูงคือปริญญาตรีขึ้นไป
() สถาบันปอเนาะหรืออื่นๆ
5. ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้ง
() อิมาม () เคาะฎิบ
() ปีลาล () กรรมการ
6. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง
() น้อยกว่า 4 ปี () 4 - 6 ปี
() 7 - 9 ปี () 10 ปีขึ้นไป

แบบสอบถามตอนที่ 2 บทบาทด้านต่างๆของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ข้อที่	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด					สำหรับผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
		1	2	3	4	5	
บทบาทด้านศาสนา							
การส่งเสริมในเรื่องหลักปฏิบัติ(รูกุนอิสลาม)							
1	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องหลักปฏิบัติ						
2	ท่านได้มีการจัดการศึกษาเรื่องความหมายและความสำคัญของชาฮาดัตย่นและสิ่งที่ทำให้ชาฮาดะฮ์เป็นโมฆะ						
3	ท่านได้มีติดตามต่อความไม่เข้าใจในเรื่องชาฮาดะฮ์						
4	ท่านเฝ้าระวังต่อการเป็นมรดตของสัปบุรุษ						
5	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของความหมายของการละหมาด						
6	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของความสำคัญของการละหมาด						
7	ท่านมีการติดตามบุคคลที่ไม่ปฏิบัติการละหมาดวันศุกร์						
8	ท่านมีการให้กำลังใจต่อผู้ที่ขยันละหมาด						
9	ท่านมีจัดการศึกษาเรื่องการถือศีลอด						
10	ท่านมีการติดตามบุคคลที่ไม่ถือศีลอด						
11	ท่านมีการตักเตือนบุคคลที่ไม่ถือศีลอด						
12	ท่านมีการจัดกิจกรรมละศีลอดร่วมกัน						
13	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการจ่ายซะกาต						
14	ท่านได้ประชุมกับคณะกรรมการมัสยิดในการหาบุคคลที่มีสิทธิ์รับซะกาต						
15	ท่านได้มีการแจกจ่ายซากาตสำหรับผู้ที่มีสิทธิ์รับซะกาตทั้งแปดประเภท						
16	ท่านได้มีการประชาสัมพันธ์สรุผู้ที่มีสิทธิ์รับซะกาตทั้งแปดประเภท						
17	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องการประกอบพิธีฮัจญ์						

ข้อที่	บทบาทของคณะกรรมการอิสลาม ประจำมัสยิด	ระดับบทบาทของคณะกรรมการ อิสลามประจำมัสยิด					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
บทบาทด้านศาสนา การส่งเสริมในเรื่องหลักศรัทธา(รุกนอีมาน)							
18	ท่านมีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องหลัก ศรัทธาในภาพรวม						
19	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่ออัลลอฮ						
20	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการตั้งภาคีต่ออัลลอฮ และโทษ						
21	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อ เราะฮูล						
22	ท่านมีการจัดการศึกษาเกี่ยวกับหะดีษนบี มุหัมมัด (ช.ล.)						
23	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อม ลาอิกะฮ์						
24	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อ คำภีร์ของอัลลอฮ						
25	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อวัน อาคิเราะฮ์						
26	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการเตรียมตัวต่อ วันอาคิเราะฮ์						
27	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการศรัทธาต่อ การกำหนดความดีและความชั่วจากอัลลอฮ						
28	ท่านมีการจัดการศึกษาเรื่องการยอมรับต่อ การกำหนดความดีและความชั่วจากอัลลอฮ						

- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
- 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
- 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ข้อที่	บทบาทของคณะกรรมการอิสลาม ประจำมัสยิด	ระดับบทบาทของคณะกรรมการ อิสลามประจำมัสยิด					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
บทบาทด้านศาสนา การส่งเสริมในเรื่องหลักอริชาน							
29	ท่านได้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชา จริยธรรม						
30	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม						
31	ท่านมีการสั่งสอนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม						
32	ท่านมีการส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตอาสา						
33	ท่านได้ยกย่องบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม						
34	ท่านมีการรณรงค์ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม						
บทบาทด้านการศึกษา การส่งเสริมการศึกษาที่เป็นรายบุคคล							
35	ท่านมีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ฟรีกูอื่น(ตาดีกา)						
36	ท่านมีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนใน มัสยิด						
37	ท่านมีการจัดกิจกรรมทดสอบการอ่านสุเราะฮ์ อัลฟาติฮะฮ์และซูเราะฮ์ที่สำคัญอื่น						
38	ท่านมีการจัดกิจกรรมการอ่านรูกุนเกาวลีฮ์ (คำอ่าน)ในละหมาด						
39	ท่านมีการจัดกิจกรรมกิริออาตี/อิกรออและ อื่นๆ						
40	ท่านมีการจัดกิจกรรมอ่านอัลกุรอานหลัง ละหมาดฟรีกู						
41	ท่านมีการจัดกิจกรรมอบรมก่อนแต่งงาน						

1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

4 หมายถึง ปฏิบัติมาก

5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

ข้อที่	บทบาทของคณะกรรมการอิสลาม ประจำมัสยิด	ระดับบทบาทของคณะกรรมการ อิสลามประจำมัสยิด					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
บทบาทด้านการศึกษา การส่งเสริมการศึกษาที่เกิดจากมัสยิด							
42	ท่านมีการจัดการศึกษาที่เป็นรายสัปดาห์						
43	ท่านมีการจัดการศึกษาที่เป็นรายเดือน						
44	ท่านมีการจัดการศึกษาที่เป็นรายปี						
45	ท่านมีการจัดการบรรยายตามสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นในโลก						
บทบาทด้านกิจกรรม การส่งเสริมกิจกรรมเฉพาะเยาวชน							
46	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมจิตอาสา						
47	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนเป็นผู้นำ ละหมาดฟิรฎุ						
48	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนอ่านคุดบะฮ์ ศุกร์						
49	ท่านได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนเป็นอิมาม ละหมาดตะรอเวียะห์						
50	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็น รายสัปดาห์						
51	ท่านได้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมราย สัปดาห์ของเยาวชนในมัสยิด						
52	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็น รายเดือน						
53	ท่านได้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมรายเดือน ของเยาวชนในมัสยิด						
54	ท่านได้มีการจัดกิจกรรมเฉพาะเยาวชนที่เป็น รายปี						
55	ท่านได้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมรายปี ของเยาวชนในมัสยิด						
56	ท่านได้มีการแนะนำและให้คำปรึกษากับ เยาวชน						
57	ท่านได้มีการสนับสนุนงบในการส่งเสริม กิจกรรมของเยาวชน						

แบบทดสอบตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนา
เยาวชนมุสลิมในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เห็นว่าถูกและทำเครื่องหมาย x หน้าข้อความที่เห็นว่าผิด

-1. ตามหลักการอิสลามทุกคนที่มีบทบาทจะต้องถูกสอบสวน
-2. ตามหลักการอิสลามทุกๆบทบาทขึ้นอยู่กับผู้นำ
-3. ตามหลักการอิสลามบทบาทผู้นำในชุมชนเป็นแค่พิธีกรรมที่ฟายะฮ์
-4. ตามหลักการอิสลามผู้นำต้องรับรู้ในทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในชุมชน
-5. ตามหลักการอิสลามผู้นำต้องแก้ไขปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตามความสามารถ
-6. ตามหลักการอิสลามผู้นำต้องทราบทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
-7. ตามหลักการอิสลามผู้นำต้องมีการตักเตือนสับปुरुชในสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
-8. ผู้นำต้องรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
-9. ปัญหาในชุมชนมีมากมายแต่ปัญหาการศึกษาถือเป็นปัญหาหลัก
-10. ปัญหาในชุมชนมีมากมายแต่ปัญหาความไม่เข้าใจในศาสนาถือเป็นปัญหาหลัก
-11. ปัญหาในชุมชนมีมากมายแต่ปัญหาเยาวชนถือเป็นปัญหาหลัก
-12. การบริหารมัสยิดต้องยึดตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 เป็นที่ตั้ง
-13. ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 อิมามเป็นประธาน
-14. ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 อิมามมีหน้าที่นำละหมาด
-15. ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 เคาะฎิบมีหน้าที่อ่านคุตบะฮ์วันศุกร์
-16. ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 บิลาลมีหน้าที่เชิญชวนในการปฏิบัติศาสนกิจ
-17. ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 กรรมการมีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา
-18. ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 ไม่มีการระบุหน้าที่ของกรรมการต่อเยาวชน
-19. ตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 ไม่มีการระบุหน้าที่ของกรรมการในการแก้ปัญหาของชุมชน
-20. การไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 ถือว่าผิดตามกฎหมาย

แบบสอบถามตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น

.....

.....

.....

ขอขอบคุณต่อการสละเวลาของท่านในการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ

ภาคผนวก ฉ
แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม(focus groups)

เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ
จังหวัดนราธิวาส

ดำเนินการสนทนาเมื่อ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

พิธีกร..... ผู้จัดบันทึก.....

ผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม.....

คำชี้แจง แบบบันทึกการสนทนากลุ่มนี้เป็นการศึกษาแนวทางการในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอ
ตากใบ จังหวัดนราธิวาส

1. รายชื่อสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนา

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายซาฟีอี เจ๊ะเลาะ	ประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
2	นายนิแวอาลี หะยีนิเลาะ	รองประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
3	นายถ้วนตอเลาะ	รองประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
4	นายหะยีอับดุลรอซก อาลี	เลขานุการกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
5	นายอับดุลอาซิซ เจ๊ะมามะ	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
6	นายบรอเฮง แวนาแว	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
7	นายแวอาแซ แวมามู	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
8	นายอับดุลฮาฟิซ ซีเซ็ง	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
9	นายสุโฮมี มะกะ	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
10	นายรุสตี๋ย โดฮาร์	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
11	นายมุฮัมหมัดนอร์ สาและ	รองประธานชมรมอีม่าม เคาะฎิบ บีลาล อำเภอตากใบ
12	นายอับดุลกอเดร์ สนิโซ	รองประธานชมรมอีม่าม เคาะฎิบ บีลาล อำเภอตากใบ
13	นายปือราเฮง อุเซ็ง	เลขานุการชมรมอีม่าม เคาะฎิบ บีลาล อำเภอตากใบ
14	นายสุโฮมีง ตะดีนาลาฮา	เหรัญญิกชมรมอีม่าม เคาะฎิบ บีลาล อำเภอตากใบ
15	นายอับดุลรอสะ เสาะเลาะ	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
16	นายอับดุลมานี๊ะ อุเซ็ง	หัวหน้าฝ่ายกีฬาและเยาวชน
17	นายซารีปี รอนิง	หัวหน้าฝ่ายประนีประนอม
18	นายยูไซ๊ะ ดาโอะ	หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการ
19	นายมะลูเต็ง สารสีนา	หัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ
20	นายอับดุลปาด้า แซยูปา	หัวหน้าฝ่ายสมรส

ตอนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

1. ความสำคัญของเยาวชนในมุมมองของผู้นำศาสนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาเยาวชนมีมากมายเช่น ปัญหาแรก เยาวชนไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ ปัญหาที่สอง ความไม่เข้าใจในหลักศรัทธาและยังมีการเข้าใจผิดเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน ปัญหาที่สาม ไม่ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา ปัญหาที่สี่ การยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ปัญหาที่ห้า เยาวชนไม่สามารถเป็นผู้นำได้และอะไรเป็นปัญหาหลักต่อเยาวชนตามมุมมองของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา มาจากสาเหตุอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. บทบาทในการพัฒนาเยาวชนที่ได้ปฏิบัติมามีอะไรบ้างและผลงานที่มีความภูมิใจบทบาทที่ได้ปฏิบัติมากับปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอเกี่ยวกับบทบาทในอนาคตของท่านมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ท่านทราบแนวอะไรบ้างที่สามารถพัฒนาเยาวชน

.....

.....

.....

.....

8. ท่านมีแนวทางการพัฒนาเยาวชนในรูปแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. แนวการพัฒนาเยาวชนในรูปแบบใดที่ท่านเห็นสมควรที่จะนำมาปฏิบัติต่อเยาวชนตามมุมมองของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. แนวการพัฒนาเยาวชนในด้านศาสนาที่ท่านเห็นสมควรที่จะนำมาปฏิบัติต่อเยาวชนตามมุมมองของท่าน

.....

.....

.....

.....

11. แนวการพัฒนาเยาวชนในด้านการศึกษาที่ท่านเห็นสมควรที่จะนำมาปฏิบัติต่อเยาวชนตามมุมมองของท่าน

.....

.....

.....

.....

12. แนวการพัฒนาเยาวชนในด้านการจัดกิจกรรมที่เห็นสมควรที่จะนำมาปฏิบัติต่อเยาวชน
ตามมุมมองของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. แนวทางใดที่เกิดผลมากที่สุดตามมุมมองของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก
(.....)

ภาคผนวก ข
ข้อมูลเชิงคุณภาพ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Focus Group)
 เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส
 วันจันทร์ ที่ 12 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561
 ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 ท่าน

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายบรอเฮง แวนาแว	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
2	นายมุฮัมหมัดนอร์ สาและ	รองประธานชมรมอีมาม เคาะฎิบ บีลาล อำเภอตากใบ
3	นายซาฟิอี เจ๊ะเลาะ	ประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
4	นายหะยีอับลุรอกซ์ อาลี	เลขาธิการกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
5	นายถ้วนตอเลาะ ต่วนกะจิ	รองประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
6	นายอับลออาซิช เจ๊ะมามะ	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
7	นายอับลอกอเดร์ สนิโซ	รองประธานชมรมอีมาม เคาะฎิบ บีลาล อำเภอตากใบ
8	นายนิแวนาลี หะยีนิเลาะ	รองประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
9	นายบือราเฮง อุเซ็ง	เลขาธิการชมรมอีมาม เคาะฎิบ บีลาล อำเภอตากใบ
10	นายสุโฮมิง ตะตึนลาฮา	เหรียญกษัตริย์ชมรมอีมาม เคาะฎิบ บีลาล อำเภอตากใบ
11	นายสุโฮมิม มะกะ	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
12	นายอับลุปาด้า แชยูปา	หัวหน้าฝ่ายสมรส
13	นายแวนาแซ แวมามู	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
14	นายอับลุรอกสะ เสาะเลาะ	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
15	นายอับลูมาน๊ะ อุเซ็ง	หัวหน้าฝ่ายกีฬาและเยาวชน
16	นายอับลูฮาฟิซ ซีเซ็ง	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
17	นายรุสดีย์ โตฮาร์	กรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส
18	นายซารีปี รอนิง	หัวหน้าฝ่ายประนีประนอม
19	นายยูไซะ ดาโอะ	หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการ
20	นายมะลูเต็ง สารสีนา	หัวหน้าฝ่ายเศรษฐกิจ

ขั้นตอนในการอภิปรายประเด็น เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสดำเนินการโดยผู้วิจัยเปิดเวทีสนทนากลุ่มด้วยการอ่านสุเราะฮ์อัลฟาติฮะฮ์และแนะนำผู้เข้าร่วมสนทนาหลังจากนั้นผู้วิจัยอธิบายความเป็นมา ความสำคัญในการวิจัยขอบเขตของการวิจัยและสรุปผลของการวิจัยที่ได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามหลังจากนั้นก็อธิบายข้อมูลในแบบสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยแจกให้กับผู้ร่วมสนทนาและดำเนินการขอความคิดเห็นในแต่ละด้านโดยผลการสนทนากลุ่มมีดังนี้

1.แนวทางในการพัฒนาเยาวชนด้านศาสนา

ผู้เข้าร่วมคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดอบรมในเรื่องของศาสนาเป็นระยะๆโดยเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เพื่อสร้างบรรยากาศใหม่ๆต่อเยาวชนและสามารถสร้างความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาต่อผู้เข้าอบรมเป็นอย่างมากซึ่งในการอบรมนั้นทางคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องมีคู่มือหรือหลักสูตรประกอบการอบรมที่ได้เตรียมมาโดยเฉพาะคู่มือที่ทางคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดได้จัดพิมพ์และแจกให้มัสยิดนำมาเป็นแนวทางในการอบรมหรือหลักสูตรอื่นๆที่จะทำให้การอบรมนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรจัดคืนแห่งการบูรณะมัสยิดของเยาวชนที่เป็นรายเดือนเพื่อให้เยาวชนมีความเข้าใจศาสนามากยิ่งขึ้นและเพื่อให้เยาวชนสามารถสอบถามปัญหาในเรื่องศาสนาในรูปแบบที่เป็นกันเองและการจัดคืนแห่งการบูรณะมัสยิดที่มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า อิมารอฮ์ มัสยิดซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มุสลิมได้ปฏิบัติมาแล้วในเดือนเราะมะฎอนด้วยการเข้ามาในมัสยิดในเวลาก่อนละหมาดมัฆริบพร้อมกับการปฏิบัติตามกำหนดการที่ได้กำหนดไว้ซึ่งในกำหนดการนั้นจะเริ่มด้วยการบรรยาย การอ่านอัลกุรอาน การสนทนาในหลักคำสอนของศาสนาในกลุ่มย่อยโดยมีพี่เลี้ยงหรือคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมาเป็นผู้ช่วยและจบด้วยการฟังการนาเศซฮ์หลังละหมาดซุบฮิซึ่งการอิมารอฮ์ มัสยิดนั้นถือเป็นการต่อยอดรูปแบบที่เกิดขึ้นในเดือนเราะมะฎอนของทุกปี”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องให้เยาวชนมีการเชิญชวนเยาวชนด้วยกันเข้ามัสยิดและเน้นให้เยาวชนปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างสมบูรณ์ที่มีมัสยิดเนื่องจากการที่เยาวชนสามารถเข้ามัสยิดเพื่อปฏิบัติศาสนกิจถือเป็นสิ่งที่มีความหมายยิ่งต่อชุมชนหนึ่งซึ่งทางมัสยิดก็ได้พยายามเชิญชวนอย่างสุดความสามารถแต่การตอบรับของเยาวชนมีน้อยเนื่องด้วยการเชิญชวนจากบุคคลที่ต่างวัย ต่างความคิดและการใช้ภาษาที่ต่างกันจึงเป็นการดีถ้าการเชิญชวนนั้นได้ถูกปฏิบัติโดยเยาวชนที่เป็นบุคคลในวัยเดียวกัน ความคิดคล้ายกันและภาษาที่ใช้เหมือนกันคงจะไม่มีมีการปฏิเสธต่อการเชิญชวนดังกล่าว”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า “ทางมัสยิดควรเอื้อให้เยาวชนออกไปหาประสบการณ์ข้างนอกในรูปแบบออกตะอะฮฺในทุกเดือนโดยผ่านการสนับสนุนงบจากมัสยิดสำหรับบางคน การออกไปหาประสบการณ์ในชุมชนอื่นของเยาวชนจากมัสยิดหนึ่งไปยังมัสยิดหนึ่ง จากชุมชนหนึ่งไปอีกชุมชนหนึ่ง ถือเป็นประสบการณ์ใหม่ในการใช้ชีวิตและสร้างความรู้ใหม่ต่อเยาวชนซึ่งบางครั้งการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นกับเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมโดยผ่านกระบวนการนั้นต้องมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกันตั้งแต่การกำหนดกฎในการอยู่ร่วมกัน การแบ่งหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบ การมอบหมายงานและการเรียนรู้ศาสนาพร้อมการศึกษาประวัติของบรรดานบี เราะซูล ﷺ เพื่อนำประสบการณ์นั้นไปใช้ในการดำเนินชีวิต”

2.แนวทางการสร้างเยาวชนด้านการศึกษา

ผู้เข้าร่วมคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องก่อตั้งชมรมเยาวชนที่มีโครงสร้างของชมรมตั้งแต่ประธาน รอง เลขา เทร่ญญิกพร้อมกับแต่งตั้งฝ่ายต่างๆในการแบ่งภาระงานที่ต้องทำและฝ่ายที่สำคัญคือฝ่ายการจัดการศึกษาของเยาวชน การก่อตั้งชมรมเยาวชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมัสยิดเป็นเรื่องที่ทางมัสยิดต้องให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นจะเป็นคนที่สามารถสานต่อกิจกรรมที่ทางมัสยิดได้ปฏิบัติไว้และจะเป็นปัญหาหลักของชุมชนถ้าบุคคลที่ได้มอบความหวังในการสานต่อไม่สามารถให้ความหวังได้โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาของเยาวชน การจัดการศึกษาของเยาวชนในมัสยิดต้องได้รับการดูแลจากเยาวชนด้วยกันซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งของชมรมที่ได้ถูกแต่งตั้งและจะเป็นรูปแบบการศึกษาที่สามารถสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลนั้นๆได้”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดสัปดาห์แห่งการเรียนรู้ของเยาวชนเพื่อรับรู้สิ่งที่สังคมมุสลิมกำลังเผชิญอยู่ การเรียนรู้ที่สม่ำเสมอของเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญที่มัสยิดต้องให้การสนับสนุนเนื่องจากการศึกษานั้นถือเป็นสะพานเชื่อมระหว่างความเข้าใจในหลักการของศาสนากับการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เมื่อเยาวชนไม่มีการศึกษาโดยปริยายเยาวชนจะไม่เข้าใจหลักคำสอนและจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันที่ผิดหลักการอย่างสิ้นเชิง การจัดการการศึกษาที่เกิดขึ้นในมัสยิดที่ไม่ได้วางกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนแต่เป็นการศึกษาในภาพรวมบางครั้งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเยาวชนที่อยากจะศึกษาในประเด็นใหม่ๆ ประเด็นที่กำลังเกิดขึ้นในโลกมุสลิมและประเด็นที่เยาวชนอยากเรียนรู้อย่างเจาะลึกกับสิ่งที่เกิดขึ้นในวัยของตน ดังนั้นการก่อตั้งชมรมก็สามารถสนองต่อความต้องการนั้นที่มีฝ่ายที่ดูแลการศึกษาของเยาวชนดำเนินการตามที่เยาวชนอยากได้ตามความต้องการ”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 7 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดการศึกษาที่เป็นเรื่องๆ แบ่งเป็นหมวดหมู่พร้อมกับการสร้างความใกล้ชิดด้วยการกินอาหารร่วมกันบางมื้อ การศึกษาที่เป็นหมวดหมู่ถือเป็นการศึกษาเฉพาะกิจที่ไม่ต้องใช้เวลามากแต่สามารถสร้างความเข้าใจในเรื่องนั้นๆได้อย่างดีโดยแบ่งเรื่องที่ต้องการจะศึกษาเป็นหมวดหมู่ตามความต้องการของเยาวชนหรือตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมโดยเฉพาะในเรื่องหลักปฏิบัติและหลักศรัทธาที่ยังมีเยาวชนบางคนที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องและมีความเข้าใจผิดซึ่งสามารถเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการศึกษาที่เป็นหมวดหมู่นั้นเหมือนการเรียนพิเศษของเยาวชน

ผู้เข้าร่วมคนที่ 8 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรเปิดช่องทางการศึกษาในช่องทางที่หลากหลายโดยเฉพาะช่องทางเทคโนโลยี ในเมื่อเยาวชนเป็นกลุ่มคนที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเทคโนโลยีนั้นมีทั้งคุณประโยชน์และโทษ การเปิดช่องทางการศึกษาในช่องทางเทคโนโลยีของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดก็เป็นสิ่งที่ดีอีก

รูปแบบหนึ่งที่สามารถตอบคำถามของเยาวชนอย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลา สถานที่หรือข้อความที่จะถามซึ่งบางครั้งคำถามนั้นสามารถถามตรงประเด็นโดยไม่มีความรู้สึกอายหรือกลัวในคำถามที่ออกมาพร้อมกับการสร้างความเข้าใจและสร้างการรับรู้ในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอีกด้วย”

3.แนวทางในการพัฒนาเยาวชนด้านกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมคนที่ 9 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องให้มัสยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในทุกๆเรื่องโดยเฉพาะในเรื่องของกิจกรรม โดยปกติมัสยิดเป็นสถานที่รวมตัวกันของมุสลิมหรือเมื่อมีเรื่องด่วนที่หน่วยงานต่างๆจะประชาสัมพันธ์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นก็ได้ดำเนินการเป็นเวลายาวนาน จนทำให้ชุมชนนึกถึงมัสยิดโดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์คนเสียชีวิตที่ทางมัสยิดต้องประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบอย่างละเอียดโดยสามารถกล่าวได้ว่ามัสยิดเป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งการที่มัสยิดเป็นศูนย์กลางของการประชาสัมพันธ์ก็เป็นการง่ายใน การที่จะทำให้มัสยิดเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมมัสยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชนถือเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่ทุกคนในชุมชนให้ความสำคัญ”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 10 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องสร้างความใกล้ชิดและให้ความสำคัญต่อเยาวชนด้วยกิจกรรม การสร้างความใกล้ชิดและให้ความสำคัญต่อเยาวชนนั้นเป็นเรื่องที่สมควรต้องได้รับการตระหนักอย่างยิ่งจากผู้นำศาสนาโดยเฉพาะคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ซึ่งการสร้างความใกล้ชิดนั้นเป็นเรื่องที่ทางมัสยิดต้องมีการประชุมในการวางรูปแบบหรือแนวทาง วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเยาวชนอย่างชัดเจนและนำมติการประชุมมาปฏิบัติในแนวทางเดียวกันตามที่ทุกคนเห็นชอบโดยไม่ได้มอบหมายความรับผิดชอบกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เป็นหน้าที่ของทุกคนที่เป็นคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องปฏิบัติเช่นการสร้าง ความใกล้ชิดด้วยกิจกรรมพูดคุย ถามทุกซ่ซุสและมอบความหวังต่อเยาวชน เมื่อการให้ความสำคัญของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต่อเยาวชนเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเยาวชนก็จะมีความรู้สึกการมีคุณค่าของตนในสายตาสังคมที่กำลังมองอยู่และกำลังมอบความหวังให้”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 11 ให้ความเห็นว่า “ความห่างเหินของเยาวชนกับมัสยิดที่ปรากฏในชุมชนมุสลิมโดยภาพรวม การที่เยาวชนจะเข้ามัสยิดด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการปฏิบัติศาสนกิจมีน้อย การที่จะมอบให้เยาวชนเป็นผู้นำละหมาด อ่านคฺฎบะฮ์และอื่นๆก็เป็นไปได้ยาก ดังนั้นคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องพยายามหากิจกรรมใหม่ๆที่สามารถสร้างความรู้สึกให้กับเยาวชนว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและเป็นความหวังของสังคม”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 12 ให้ความเห็นว่า “การจัดกิจกรรมพบปะครอบครัวในชุมชนคงจะเป็นกิจกรรมใหม่อีกกิจกรรมหนึ่งโดยให้ทุกครอบครัวมารวมตัวกันที่มัสยิด มีการเปิดพิธีด้วยการอ่านอัลกุรอานที่มาจากตัวแทนของครอบครัว เล่นเกมด้วยกัน ทานอาหารร่วมกัน บอกความรู้สึกถึง

กิจกรรมพบปะครอบครัว มอบรางวัลให้กับครอบครัวดีเด่นตามความเห็นชอบของผู้เข้าร่วมและขอข้อเสนอแนะพร้อมทั้งเชิญผู้อาวุโสในชุมชนเป็นผู้กล่าวปิด”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 13 ให้ความเห็นว่า “รูปแบบการจัดกิจกรรมเยี่ยมเยียนผู้อาวุโสในชุมชน โดยที่เยาวชนได้เลือกบุคคลที่จะไปเยี่ยมเยียน แจ่งวันเวลาให้ทราบ พาส่งของที่มอบ พบปะพูดคุย ในประเด็นที่เยาวชนต้องการทราบและสุดท้ายขอคำแนะนำและมอบสิ่งของเพื่อเป็นการขอบคุณ”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 14 ให้ความเห็นว่า “รูปแบบการจัดกิจกรรมก็หาดีโดยเริ่มด้วยการประชุม คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด แต่งตั้งคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดให้เป็นหัวหน้าสี ร่าง กำหนดการ แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมก็หาดี ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ แจ่งงบที่ต้องใช้จ่าย ของบสนับสนุนจากผู้ที่มีจิตศรัทธาและดำเนินการกิจกรรม ซึ่งในกิจกรรมดังกล่าวจะมอบให้คณะกรรมการที่รับผิดชอบดูแล”

หลังจากเสร็จสิ้นการนำเสนอแนวทางการสร้างเยาวชน ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญในแต่ละด้านหลังจากนั้นผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นและเสนอข้อเสนอแนะอื่นๆและปิดการสนทนากลุ่มด้วยการอ่านสุเราะฮฺ อัลอัศร

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ซ
นิพนธ์ต้นฉบับ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

นิพนธ์ต้นฉบับ

ชื่อวิทยานิพนธ์	บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนมุสลิม ในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส
ผู้เขียน	นายมูฮามะ แวนาซา
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส (2) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส (3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างจะแบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส จำนวน 10 คน และคณะกรรมการชมรมอิมาม เคาะฎิบ บิลาลในเขตอำเภอตากใบ จำนวน 10 คน และคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในเขตพื้นที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 230 คน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสและขั้นตอนที่ 2 เป็นการจัดสนทนากลุ่มโดยมีแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือและใช้สถิติ ในการวิจัยที่ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสอยู่ในระดับ มาก
- 2) ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสอยู่ในระดับปานกลางโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับดังนี้ คือ ด้านศาสนาอยู่ในระดับ มาก ด้านการศึกษาอยู่ในระดับ มาก ส่วนระดับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

Thesis Title	Role of Masjid Committee For Developing Muslim Youth in Takbai Distric, Narathiwat Province
Author	Mr.Mohammad Wainasa
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2018

ABSTRACT

The objectives of the research were (1) to study the level of learning and understanding of masjid committee for developing muslim youth in Takbai Narathiwat province (2) to study the role of masjid committee for developing muslim youth in Takbai Narathiwat province (3) to study approaches in developing muslim youth in Takbai Narathiwat province. The study was divided into 2 steps. 1) survey research step in which the questionnaire about the roles and learning Imam developing muslim youth. 2) group discussion in which record form of group discussion. The statistics used in the study were: frequency, percentage, average and standard deviation.

The results

1) The level of roles of masjid committee for developing muslim youth in Takbai Narathiwat province in general were in the "Good" and in religion were in the "Very Much" level. for islamic education were in the "Very Much" level and for islamic activities were in the "Good" level

2) The level of learning and understanding of masjid committee for developing muslim youth in Takbai Narathiwat province in "Very Much" level

3) The are 3 approaches in developing the muslim youth in Takbai Narathiwat province: such as training, meet up and sport day

1. บทนำ

อิสลามเป็นศาสนาที่เอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ประทานลงมาเป็นเวลาอันช้านานพร้อมกับการแต่งตั้งบรรดานบีในยุคๆนั้นในการบริหารจัดการโลกหรือเป็นเคาะลีฟะฮฺบนแผ่นดินนี้และได้วางแนวทางดับชिरและตันชिर¹⁶ ให้บรรดานบีเชิญชวนมนุษยชาติสู่สัจธรรมที่แท้จริงพร้อมกันนั้นยังมีการประทานคำกัรในการเผยแพร่สัจธรรมในยุคๆนั้นอีกด้วยและนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ถูกประทานอัลกุรอานซึ่งในอัลกุรอานนั้นมีการอธิบายถึงบทบาทที่สำคัญคือการเชิญชวนให้มนุษยชาติให้เคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ

Ibn Kathīr, (1999,a.4 : 570) ได้กล่าวว่า “การเชิญชวนให้เคารพภักดีอัลลอฮ์ ﷻ และหลีกเลี่ยงจากเจวิตเริ่มมีตั้งแต่มีการตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ ﷻ ในสมัยนบีนุฮ عليه السلام ซึ่งเป็นเราะสุลคนแรกบนพื้นแผ่นดินนี้และนบีมุฮัมมัด ﷺ ก็ได้เชิญชวนบรรดามนุษย์และญินในทุกมุมโลก”

การเชิญชวนของบรรดานบีต้องใช้เวลานานยาวนานและต้องใช้วิหิตปัญญาในการเชิญชวนพร้อมทั้งต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบที่จะต้องได้รับการสอบสวนจากอัลลอฮ์ ﷻ ในโลกอะคีเราะฮฺ

al-Qurtūbiy, (1964,a.10 : 259) ได้กล่าวว่า “หัวใจได้ถูกสอบสวนถึงความคิดและความเชื่อ หูจะถูกสอบสวนถึงการฟัง ตาถูกสอบสวนถึงการเห็นและทุกส่วนของร่างกายจะถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์ ﷻ ต่อหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติมาบนโลกนี้ในวันกียามะฮฺ” ดังฮะดีษที่กล่าวว่า

ความว่า จากอิบนุ อุมร์ กล่าวว่า เร่าสุลลุลลอฮ์ ﷺ กล่าวว่า “พวกท่านทุกคนล้วนเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบและต้องถูกสอบสวนเกี่ยวกับหน้าที่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของตน ดังนั้นผู้นำเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้ตามและถูกสอบสวนเกี่ยวกับหน้าที่ของเขา ชายผู้หนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในครอบครัวของเขาและต้องถูกสอบสวนเกี่ยวกับหน้าที่ของเขาและสตรีนั้นนางมีหน้าที่รับผิดชอบในบ้านของสามีและบุตรและต้องถูกสอบสวนเกี่ยวกับหน้าที่ของนาง คนรับใช้มีหน้าที่รับผิดชอบทรัพย์สินสมบัติของเจ้านายและต้องถูกสอบสวนเกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบ ดังนั้นทุกๆคนล้วนแต่มีหน้าที่รับผิดชอบ...”

(Abu Dāwūd : 2928)¹⁷

¹⁶ การแจ้งข่าวดีและข่าวร้าย

¹⁷ อัล อัลบานีย์ กล่าวว่า เป็นฮะดีษเศาะหีฮ

al-Sa'adiy, (2000 : 457) ได้กล่าวว่า “สำหรับบ่าวที่รู้ว่ามีกรอบสอบสวนจากอัลลอฮ์ ﷻ ในคำพูด การกระทำและพฤติกรรมต่างๆที่มาจากอวัยวะที่อัลลอฮ์ ﷻ สร้างนั้นย่อมมีการเตรียมคำตอบ ดังนั้นควรใช้อวัยวะในการเป็นบ่าวของอัลลอฮ์ ﷻ และมีความบริสุทธิ์ต่อพระองค์เท่านั้น พร้อมกับละทิ้งสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ไม่สนับสนุน”

ดังนั้นการสร้างความตระหนักต่อหน้าที่จะเป็นบ่อเกิดของบทบาทกับทุกคนในเมื่อกรอบสอบสวนจากอัลลอฮ์ ﷻ เป็นเรื่องที่มีสลิมไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ถึงเขาจะอยู่ในสถานะและสถานที่ใดก็ตาม นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวในอะดิษที่มีรายงานจากกอบีบรัชชะ อัล อัสลามีย์ ความว่า

จากกอบีบรัชชะ อัล อัสลามีย์กล่าวว่า เราะฮ์ลุลลอฮ์ ﷻ กล่าวว่า “ในวันกียามะฮ์นั้นก่อนที่เท้าทั้งสองของบ่าวของแต่ละคนจะเคลื่อนไหวเขาจะถูกถามถึงสี่ประการ ประการที่หนึ่งเขาจะถูกถามเกี่ยวกับอายุขัยของเขาว่าเขาใช้มันไปอย่างไร ประการที่สองเกี่ยวกับความรู้ของเขาที่ได้เรียนรู้มาว่าเขานำไปก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไร ประการที่สามเขาจะถูกถามเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เขาได้มาว่าได้มาจากที่ไหนเขาใช้จ่ายทางไหนและเพื่ออะไร ประการที่สี่เขาจะถูกถามเกี่ยวกับร่างกายของเขาว่าเขาใช้ไปในหนทางใด”

(al-Tirmidhiy : 2417)¹⁸

al-'Uthaimīn, (1957 : 300) ได้กล่าวว่า “กรอบสอบสวนทุกอย่างบ่งบอกถึงความน่ากลัวของวันกียามะฮ์ ด้วยเหตุนี้สำหรับผู้ศรัทธาต้องเกรงกลัวในวันที่ยิ่งใหญ่นั้น”

ดังนั้นกรอบสอบสวนของอัลลอฮ์ ﷻ จะเกิดขึ้นในทุกกรณีและทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ การงาน ทรัพย์สิน ร่างกาย ความรู้ หรือแม้แต่บทบาททางสังคมก็ย่อมถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์ ﷻ อย่างละเอียดถี่ถ้วนและคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดก็ถือว่าประชาชาติหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและต้องได้รับการสอบสวนจากอัลลอฮ์ ﷻ ต่อความรับผิดชอบนั้น ไม่ว่าจะเป็ นอิมาม เคาะฎิบ บิลาลหรือแม้แต่คณะกรรมการท่านอื่นๆก็ตาม นอกจากการกำหนดบทบาทและหน้าที่ใน อัลกุรอานและอัลอะดิษแล้วยังได้มีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ในการบริหารงานมัสยิด

หน้าที่ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดถือเป็นหน้าที่หนึ่งที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงของชุมชน โดยแบ่งบทบาทต่างๆตามโครงสร้างของแต่ละมัสยิดและกรอบงานซึ่งโครงสร้างดังกล่าวคือ ประธาน รองประธาน เลขาธิการ เหน้ญญิก และฝ่ายต่างๆและโดยปกติทางมัสยิดก็ได้แต่งตั้งฝ่ายที่ดูแลเยาวชนไว้เพื่อรับทราบปัญหาและหาทางแก้ปัญหาเป็นลำดับต่อไป

¹⁸ อัล อัสลามีย์ กล่าวว่า เป็นอะดิษเคาะเตียฮ์

การดูแลเยาวชนของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดอาจมีความแตกต่างกันและหลากหลายแต่ปัญหาของเยาวชนจะเหมือนกันจากการสังเกตสามารถสรุปปัญหาคือ ปัญหาแรก เยาวชนไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ เช่น เยาวชนบางคนที่ไม่ละหมาด ปัญหาที่สองความไม่เข้าใจในหลักศรัทธาและยังมีการเข้าใจผิดเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน อย่างเช่น การใช้ชีวิตครอบครัวตามหลักศาสนาที่ถูกต้อง ปัญหาที่สามไม่ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา เช่น การถือ คีลอด การจ่ายซะกาตและอื่นๆ ปัญหาที่สี่การยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและสุดท้ายคือปัญหาที่ห้า เยาวชนไม่สามารถเป็นผู้นำได้ จากการสัมภาษณ์ผู้นำศาสนา บรอเฮง แวนาแวน, (2016) พบว่าการเป็นผู้นำของเยาวชนเป็นเรื่องที่จำเป็นและต้องได้รับความสนใจจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดเป็นอย่างมากโดยใช้มัสยิดเป็นฐานในการสร้างเยาวชน เพราะมัสยิดถือเป็นองค์ประกอบของมุสลิม Ahmad Yani, (2000 : 2) ได้กล่าวว่า การมีมัสยิดของมุสลิม ก็เปรียบเสมือนน้ำสำหรับปลา ซึ่งหากปลาไม่มีน้ำก็ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เฉกเช่นเดียวกับมุสลิมที่ขาดมัสยิดและวินัย สมะอะฮุน, (1998 : 1) ได้กล่าวว่า มัสยิดไม่ได้มีความหมายเพียงสถานที่ปฏิบัติศาสนาเท่านั้น แต่ตามประวัติ เป็นองค์การบริหารอิสลามโดยตรง โดยพร้อมเพรียงด้วย การปฏิบัติศาสนา การปกครอง การเมือง การทูต การตัดสินคดีความและอื่นๆ

จากสภาพปัญหาของเยาวชนที่เกิดขึ้นในสังคมและบทบาทที่คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรปฏิบัติจึงเป็นผลให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสและสามารถเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างเยาวชนเป็นลำดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต่อบทบาทในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

2.2 เพื่อศึกษาระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

3. ขอบเขต

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เพื่อให้ผู้วิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้กำหนดเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1.1 บทบาทของผู้นำ

3.1.2 การสร้างเยาวชน

3.1.3 ความหมาย ความเป็นมาและคุณสมบัติของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด

3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสคือเฉพาะคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดแต่ละมัสยิดจำนวน 15 คน ซึ่งมีมัสยิดทั้งหมดจำนวน 36 มัสยิดในพื้นที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ที่ได้มีการจดทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลเจ๊ะเหจำนวน 90 คน ตำบลศาลาใหม่จำนวน 75 คน ตำบลไพรวันจำนวน 90 คน ตำบลบางขุนทองจำนวน 15 คน ตำบลนาคจำนวน 60 คน ตำบลเกาะสะท้อนจำนวน 90 คน ตำบลโฆษิตจำนวน 90 คนและตำบลพร่อนจำนวน 30 คน รวมประชากรทั้งหมด 540 คน

3.2.2. ส่วนกลุ่มตัวอย่างคือคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในตำบลเจ๊ะเห ตำบลเกาะสะท้อน ตำบลไพรวัน ตำบลโฆษิตในจำนวนตำบลละ 38 คน ตำบลศาลาใหม่จำนวน 32 คน ตำบลนาคจำนวน 26 คน ตำบลพร่อนจำนวน 13 คน ตำบลบางขุนทองจำนวน 7 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 230 คน

4. ความสำคัญและประโยชน์

4.1 สามารถนำระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมาวิเคราะห์พร้อมกับการพัฒนาต่อไป

4.2 สามารถนำผลของระดับบทบาทจากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมาวิเคราะห์และศึกษาพร้อมด้วยการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

4.3 สามารถนำแนวทางการในการพัฒนาเยาวชนไปปฏิบัติใช้ในบริบทหรือเขตอำเภออื่นๆ ในจังหวัดนราธิวาส

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับบทบาท ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสและศึกษาแนวทางการสร้างเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีเนื้อหาและสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือประชากรที่ใช้ในการศึกษาระดับบทบาท ความรู้ความเข้าใจและแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสคือคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่ได้รับการจดทะเบียนจำนวน 36 มัสยิดใน 8 ตำบล

ในตำบลเจ๊ะเห อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยมีคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่เป็นประชากรรวมทั้งหมด 540 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างจะแบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มตัวอย่างด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ คือคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส จำนวน 10 คนและคณะกรรมการชมรมอิมาม เคาะฎิบ บิลาลในเขตอำเภอตากใบจำนวน10 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างด้านการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในเขตพื้นที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ที่ผู้วิจัยนำมาใช้มีจำนวน 230 คนโดยแบ่งเป็นตำบลคือ ตำบลเจ๊ะเห ตำบลเกาะสะท้อน ตำบลไพรวัน ตำบลโฆษิตในจำนวนตำบลละ 38 คน ตำบลศาลาใหม่จำนวน 32 คน ตำบลนานาคจำนวน 26 คน ตำบลพร่อนจำนวน 13 คน ตำบลบางขุนทองจำนวน 7 คน

6. ผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดดังนี้

6.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตัวแปรแปร อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ของการเป็นคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายทั้งหมด โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 46.5 รองลงมาอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.1 ส่วนอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 23.5 และอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 3.9 มีวุฒิการศึกษา ด้านสามัญส่วนใหญ่ในระดับมัธยมตอนปลาย/ปวช/อนุปริญญา ร้อยละ 61.3 รองลงมาในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 24.8 และในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 13.9 ส่วนวุฒิทางการศึกษาด้านศาสนาส่วนใหญ่ในระดับมดฺรอวีซฺสิต/ซานาเวีย ร้อยละ 47.4 รองลงมาคือสถาบัน ปอเนาะหรืออื่นๆ ร้อยละ 27.4 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 18.7 และในระดับตาดีกาหรืออิตฺดาอีย ร้อยละ 6.5 มีตำแหน่งที่ได้ดำรงในคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดส่วนใหญ่เป็นเคาะฎิบ ร้อยละ 34.3 รองลงมาคืออิมาม ร้อยละ 30 กรรมการในฝ่ายต่างๆ ร้อยละ 26.5 และตำแหน่งบิลาล ร้อยละ 9.1 มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งส่วนใหญ่ 4 - 6 ปี ร้อยละ 36.1 น้อยกว่า 4 ปีและมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 24.3 และประสบการณ์ 7-9 ปี ร้อยละ 15.2

6.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยเสนอสรุปผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจพบว่า ผู้ตอบแบบทดสอบถามเป็นเพศชายทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ตอบถูกทุกคนคือตามหลักการอิสลามทุกคนที่มีบทบาทจะต้องถูกสอบสวน รองลงมาคือตามหลักการอิสลามผู้นำต้องทราบทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ร้อยละ 98.3 รองลงมาคือปัญหาในชุมชนมีมากมายแต่ปัญหาความไม่เข้าใจในศาสนาถือเป็นปัญหาหลัก ร้อยละ 92.6 ส่วนข้อคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุดคือตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 เคาะฎิบมีหน้าที่อ่านคุตบะห์วันศุกร์เท่านั้น ร้อยละ 25.7

6.3 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยเสนอสรุปผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ ด้านศาสนา ด้านการศึกษา และด้านกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทในแต่ละด้าน พบว่า ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, $SD = .64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ต่างกันสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ บทบาทด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.60$, $SD = .60$) บทบาทด้านศาสนา ($\bar{x} = 3.55$, $SD = .56$) และบทบาทด้านกิจกรรม ($\bar{x} = 3.14$, $SD = .76$)

6.4 แนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 20 ท่าน ในวันจันทร์ ที่ 12 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาสและคณะกรรมการชมรม อิมาม เคาะฎิบ บิลาลอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสได้แนวทางการสร้างเยาวชน ดังต่อไปนี้

6.4.1 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดอบรมในเรื่องของศาสนาเป็นระยะๆโดยเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ซึ่งสามารถสร้างบรรยากาศใหม่ๆต่อเยาวชน

6.4.2 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดคืนแห่งการบูรณะมัสยิดของเยาวชนที่เป็นรายเดือนเพื่อให้เยาวชนมีความเข้าใจศาสนามากยิ่งขึ้นและเพื่อให้เยาวชนสามารถสอบถามปัญหาในเรื่องศาสนาในรูปแบบเป็นกันเอง

6.4.3 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องให้เยาวชนมีการเชิญชวนเยาวชนด้วยกันเข้ามัสยิดและเน้นให้เยาวชนปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างสมบูรณ์ที่มีสยิด

6.4.4 ทางมัสยิดควรเอื้อให้เยาวชนออกไปหาประสบการณ์ข้างนอกในรูปแบบออกเดอะฮิลล์ในทุกๆเดือนโดยผ่านการสนับสนุนงบจากมัสยิดสำหรับบางคน

6.4.5 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องก่อตั้งชมรมเยาวชนที่มีโครงสร้างของชมรมตั้งแต่ประธาน รอง เลขา เหนรัญญ์พร้อมกับแต่งตั้งฝ่ายต่างๆในการแบ่งภาระงานที่ต้องทำและฝ่ายที่สำคัญคือฝ่ายการจัดการศึกษาของเยาวชน

6.4.6 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดสัปดาห์แห่งการเรียนรู้ของเยาวชนเพื่อรับรู้สิ่งที่สังคมมุสลิมกำลังเผชิญอยู่

6.4.7 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดการศึกษาที่เป็นเรื่องๆ แบ่งเป็นหมวดหมู่พร้อมกับการสร้างความใกล้ชิดด้วยการกินอาหารร่วมกันบางมื้อ

6.4.8 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรเปิดช่องทางการศึกษาในช่องทางที่หลากหลายโดยเฉพาะช่องทางเทคโนโลยี

6.4.9 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องให้มัสยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในทุกๆเรื่องโดยเฉพาะในเรื่องของกิจกรรม

6.4.10 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องสร้างความใกล้ชิดและให้ความสำคัญต่อเยาวชนด้วยกิจกรรม

6.4.11 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องพยายามหากิจกรรมใหม่ๆ เช่น กิจกรรมพบปะครอบครัว กิจกรรมเยี่ยมเยียนระหว่างเยาวชนกับผู้อาวุโสในชุมชนและกิจกรรมกีฬาของชุมชนที่สามารถให้เยาวชนมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

7. อภิปรายผล

7.1 ระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่าอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีประสบการณ์ในการทำงานหลายปีพร้อมกับการอบรมและการประชุมที่บ่อยครั้ง

7.2 ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ผลการศึกษาระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมีภาระหน้าที่ในการดูแลครอบครัวและยังมีหน้าที่ในการประสานงานกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆที่มีอยู่ในสังคมจนส่งผลกระทบต่อความตระหนักในหน้าที่ที่ได้รับการไว้วางใจ ซึ่งจะสอดคล้องกับ अबดุลลอฮ์มาลีก หมัดเทหะ, (2012 : 5) ที่กล่าวว่าปัญหาที่ทำให้ผู้นำมุสลิมไม่สามารถดูแลเยาวชนตามวิถีแห่งศาสนาอิสลามได้มี 4 ประการ คือ ประการแรกผู้นำมุสลิมขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และจะซึ่งสอดคล้องกับประการที่สองผู้นำมุสลิมไม่ตระหนักและไม่ให้ความสำคัญในการดูแลเยาวชน ประการที่สามผู้นำขาดทักษะและประสบการณ์ในการดูแลเยาวชน และประการสุดท้ายผู้นำขาดความสัมพันธ์กับกลุ่มเยาวชน

เมื่อพิจารณาระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสเป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

7.2.1 ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสด้านศาสนา ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการให้ความสำคัญต่อเรื่องเหล่านั้นเป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับอิบรอฮีม ตาเยะ, (2012 : 5) ที่กล่าวว่า บทบาทของอิมามโดยรวม บทบาทในด้านศาสนาและบทบาทในด้านการบริหารอยู่ในระดับมาก ดร.ลรัตน์ ภมรบุตร, (2007) ที่กล่าวว่า ผู้นำศาสนาอิสลามมีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มากที่สุด คือ ด้านศาสนา

7.2.2 ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสด้านการจัดการศึกษา ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความตระหนักของผู้นำในความรับผิดชอบที่จะต้องถูกสอบถามจากชุมชนและจะถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์ ﷻ ในบทบาทซึ่งสอดคล้องกับ अबดุลลอฮ์ชีฆ เจริญมะ, (2012 : 5) ที่กล่าวว่า ระดับภาวะผู้นำของอิมามด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการควบคุม โดยภาพรวมและหลายด้านอยู่ในระดับมาก

7.2.3 ระดับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสด้านการจัดกิจกรรม ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะทางมัสยิดได้จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีการศึกษาเท่านั้นแต่ไม่มีกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนทั่วไปและโดยปกติกิจกรรมที่ทางคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดจัดขึ้นจะเป็นกิจกรรมที่เน้นหนักในเรื่องวิชาการ การบรรยาย การชี้แนะและก็เป็นเรื่องที่ไม่สามารถสร้างความดึงดูดต่อเยาวชนอีกเช่นกัน

8. แนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ผลจากการสะท้อนสภาพปัญหาของเยาวชนที่เกิดขึ้นในชุมชนที่มากมายโดยมีปัญหาคือ ปัญหาที่เกี่ยวกับหลักปฏิบัติ เยาวชนไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติศาสนกิจ การละหมาดที่ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ละหมาดที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ เยาวชนบางคนไม่ละหมาด ปัญหาที่เกี่ยวกับหลักศรัทธาที่มีเยาวชนไม่เข้าใจความหมายของคำว่า ซีริก เข้าใจในหลักการศรัทธาแต่ไม่สามารถอธิบายได้ตามที่เข้าใจ รู้ในหลักศรัทธาแต่ขาดความเชื่อมั่นอย่างจริงจัง ปัญหาที่เกี่ยวกับอบายมุข มีเยาวชนที่มั่วสุมกับยาเสพติด ดื่มน้ำกระท่อมและปัญหาความเป็นผู้นำของเยาวชน ผู้นำในการนำละหมาด การอ่านกุฎบะฮ์ในวันศุกร์และกิจกรรมอื่นๆ ดังนั้นทางผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้เสนอแนวทางดังนี้

8.1 แนวทางในการพัฒนาเยาวชนด้านศาสนา

ผู้เข้าร่วมคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดอบรมในเรื่องของศาสนาเป็นระยะๆโดยเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เพื่อสร้างบรรยากาศใหม่ๆต่อเยาวชนและสามารถสร้างความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาต่อผู้เข้าอบรมเป็นอย่างมากซึ่งในการอบรมนั้นทางคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องมีคู่มือหรือหลักสูตรประกอบการอบรมที่ได้เตรียมมาโดยเฉพาะคู่มือที่ทางคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดได้จัดพิมพ์และแจกให้มัสยิดนำมาเป็นแนวทางในการอบรมหรือหลักสูตรอื่นๆที่จะทำให้การอบรมนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรจัดคืนแห่งการบูรณะมัสยิดของเยาวชนที่เป็นรายเดือนเพื่อให้เยาวชนมีความเข้าใจศาสนามากยิ่งขึ้นและเพื่อให้เยาวชนสามารถสอบถามปัญหาในเรื่องศาสนาในรูปแบบที่เป็นกันเองและการจัดคืนแห่งการบูรณะมัสยิดที่มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า อิมารอฮ์ มัสยิดซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่มุสลิมได้ปฏิบัติมาแล้วในเดือนเราะมะฎอนด้วยการเข้ามาในมัสยิดในเวลาก่อนละหมาดมัฆริบพร้อมกับการปฏิบัติตามกำหนดการที่ได้กำหนดไว้ซึ่งในกำหนดการนั้นจะเริ่มด้วยการบรรยาย การอ่านอัลกุรอาน การสนทนาในหลักคำสอนของศาสนาในกลุ่มย่อยโดยมีพี่เลี้ยงหรือคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดมาเป็นผู้ช่วยและจบด้วยการฟังการนาเศาะฮ์หลังละหมาดซุฮ์รีซึ่งการอิมารอฮ์ มัสยิดนั้นถือเป็นการต่อยอดรูปแบบที่เกิดขึ้นในเดือนเราะมะฎอนของทุกปี”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องให้เยาวชนมีการเชิญชวนเยาวชนด้วยกันเข้ามัสยิดและเน้นให้เยาวชนปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างสมบูรณ์ที่มัสยิดเนื่องจากการที่เยาวชนสามารถเข้ามัสยิดเพื่อปฏิบัติศาสนกิจถือเป็นสิ่งที่มีความหมายยิ่งต่อชุมชนหนึ่งซึ่งทางมัสยิดก็ได้พยายามเชิญชวนอย่างสุดความสามารถแต่การตอบรับของเยาวชนมีน้อยเนื่องด้วยการเชิญชวนจากบุคคลที่ต่างวัย ต่างความคิดและการใช้ภาษาที่ต่างกันจึงเป็นการดีถ้าการเชิญชวนนั้นได้ถูกปฏิบัติโดยเยาวชนที่เป็นบุคคลในวัยเดียวกัน ความคิดคล้ายกันและภาษาที่ใช้เหมือนกันคงจะไม่มี การปฏิเสธต่อการเชิญชวนดังกล่าว”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 4 ให้ความเห็นว่า “ทางมัสยิดควรเอื้อให้เยาวชนออกไปหาประสบการณ์ข้างนอกในรูปแบบออกกะอวะฮฺในทุกเดือนโดยผ่านการสนับสนุนจากมัสยิดสำหรับบางคน การออกไปหาประสบการณ์ในชุมชนอื่นของเยาวชนจากมัสยิดหนึ่งไปยังมัสยิดหนึ่ง จากชุมชนหนึ่งไปอีกชุมชนหนึ่ง ถือเป็นประสบการณ์ใหม่ในการใช้ชีวิตและสร้างความรู้ใหม่ต่อเยาวชนซึ่งบางครั้งการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นกับเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมโดยผ่านกระบวนการนั้นต้องมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกันตั้งแต่การกำหนดกฎในการอยู่ร่วมกัน การแบ่งหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบ การมอบหมายงานและการเรียนรู้ศาสนาพร้อมการศึกษาประวัติของบรรดาศาสนิกชน ศาสนาอิสลาม เพื่อให้นำประสบการณ์นั้นไปใช้ในการดำเนินชีวิต”

ทั้งนี้อิสลามก็ได้วางแนวทางข้างต้นในการสร้างปัจเจกบุคคลโดยผ่านหลักคำสอนของศาสนาในรูปแบบการฝายหาความรู้โดยการที่มุสลิมต้องฟังการอ่านอายะฮ์อัลกุรอานในเวลาละหมาดซึ่งอัลกุรอานนั้นเป็นบ่อเกิดของความรู้ที่แท้จริง การฟังเคาะฎิบอ่านคุฎบะฮฺในทุกๆวันศุกร์ก็เป็นการอบรมอีกเช่นกันแต่เป็นการอบรมที่เป็นรายสัปดาห์ที่มุสลิมต้องปฏิบัติและเมื่อมุสลิมได้ฟังอายะฮ์อัลกุรอานและฟังคุฎบะฮ์ก็สามารถทำให้เขาเกิดความรู้สึกอยากเชิญชวนผู้อื่นไปสู่แนวทางที่ถูกต้องแต่รูปแบบที่กล่าวทั้งหมดนั้นจะไม่เกิดขึ้นยกเว้นบุคคลนั้นต้องออกจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง

8.2 แนวทางในการพัฒนาเยาวชนด้านการศึกษา

ผู้เข้าร่วมคนที่ 5 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องก่อตั้งชมรมเยาวชนที่มีโครงสร้างของชมรมตั้งแต่ประธาน รอง เลขา เทรญญิกพร้อมกับแต่งตั้งฝ่ายต่างๆในการแบ่งภาระงานที่ต้องทำและฝ่ายที่สำคัญคือฝ่ายการจัดการศึกษาของเยาวชน การก่อตั้งชมรมเยาวชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมัสยิดเป็นเรื่องที่ทางมัสยิดต้องให้ความสำคัญอย่างมากเนื่องจากบุคคลเหล่านั้นจะเป็นคนที่สามารถสานต่อกิจกรรมที่ทางมัสยิดได้ปฏิบัติไว้และจะเป็นปัญหาหลักของชุมชนถ้าบุคคลที่ได้มอบความหวังในการสานต่อไม่สามารถให้ความหวังได้โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาของเยาวชน การจัดการศึกษาของเยาวชนในมัสยิดต้องได้รับการดูแลจากเยาวชนด้วยกันซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งของชมรมที่ได้ถูกแต่งตั้งและจะเป็นรูปแบบการศึกษาที่สามารถสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลนั้นๆได้”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 6 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดสัปดาห์แห่งการเรียนรู้ของเยาวชนเพื่อรับรู้สิ่งที่สังคมมุสลิมกำลังเผชิญอยู่ การเรียนรู้ที่สม่ำเสมอของเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญที่มัสยิดต้องให้การสนับสนุนเนื่องจากการศึกษานั้นถือเป็นสะพานเชื่อมระหว่างความเข้าใจในหลักการของศาสนากับการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เมื่อเยาวชนไม่มีการศึกษาโดยปริยายเยาวชนจะไม่เข้าใจหลักคำสอนและจะส่งผลต่อการปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่ผิดหลักการอย่างสิ้นเชิง การจัดการการศึกษาที่เกิดขึ้นในมัสยิดที่ไม่ได้วางกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนแต่เป็นการศึกษาในภาพรวมบางครั้งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเยาวชนที่อยากจะศึกษาในประเด็นใหม่ๆ

ประเด็นที่กำลังเกิดขึ้นในโลกมุสลิมและประเด็นที่เยาวชนอยากเรียนรู้อย่างเจาะลึกกับสิ่งที่เกิดขึ้นในวัยของตน ดังนั้นการก่อตั้งชมรมก็สามารถสนองต่อความต้องการนั้นที่มีฝ่ายที่ดูแลการศึกษาของเยาวชนดำเนินการตามที่เยาวชนอยากได้ตามความต้องการ”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 7 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องจัดการศึกษาที่เป็นเรื่องๆ แบ่งเป็นหมวดหมู่พร้อมกับการสร้างความใกล้ชิดด้วยการกินอาหารร่วมกันบางมื้อ การศึกษาที่เป็นหมวดหมู่ถือเป็นการศึกษาเฉพาะกิจที่ไม่ต้องใช้เวลามากแต่สามารถสร้างความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างดีโดยแบ่งเรื่องที่ต้องการจะศึกษาเป็นหมวดหมู่ตามความต้องการของเยาวชนหรือตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมโดยเฉพาะในเรื่องหลักปฏิบัติและหลักศรัทธาที่ยังมีเยาวชนบางคนปฏิบัติไม่ถูกต้องและมีความเข้าใจผิดซึ่งสามารถเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการศึกษาที่เป็นหมวดหมู่นั้นเหมือนการเรียนพิเศษของเยาวชน

ผู้เข้าร่วมคนที่ 8 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรเปิดช่องทางการศึกษาในช่องทางที่หลากหลายโดยเฉพาะช่องทางเทคโนโลยี ในเมื่อเยาวชนเป็นกลุ่มคนที่น่าสนใจ เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเทคโนโลยีนั้นมีทั้งคุณประโยชน์และโทษ การเปิดช่องทางการศึกษาในช่องทางเทคโนโลยีของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดก็เป็นสิ่งที่ดีอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถตอบคำถามของเยาวชนอย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลา สถานที่หรือข้อคำถามที่จะถามซึ่งบางครั้งการถามคำถามนั้นสามารถถามตรงประเด็นโดยไม่มีความรู้สึกล้อหรือกลัวในคำถามที่ออกมาพร้อมกับการสร้างความเข้าใจและสร้างการรับรู้ในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอีกด้วย”

ทั้งนี้อิสลามก็ได้ให้ความสำคัญต่อการอยู่ในระบบชมรมหรือที่เรียกว่า ญะมาอะฮ์ โดยมีผู้นำและผู้ตามเป็นองค์ประกอบหนึ่งพร้อมกับการปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อบังคับและกระบวนการต่างๆ ของชมรม เช่น ประชุม แต่งตั้งคณะกรรมการชมรม แบ่งหน้าที่ ดำเนินงานและติดตามพร้อมกับประเมินผลจึงจะนำชมรมไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างสมหวังและสามารถกำหนดแนวทางและเสนอทางออกต่อสังคมอีกด้วย

8.3 แนวทางในการพัฒนาเยาวชนด้านกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมคนที่ 9 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องให้มัสยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในทุกๆ เรื่องโดยเฉพาะในเรื่องของกิจกรรม โดยปกติมัสยิดเป็นสถานที่รวมตัวกันของมุสลิมหรือเมื่อมีเรื่องด่วนที่หน่วยงานต่างๆ จะประชาสัมพันธ์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นก็ได้ดำเนินการเป็นเวลายาวนาน จนทำให้ชุมชนนี้ถึงมัสยิดโดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์คนเสียชีวิตที่ทางมัสยิดต้องประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบอย่างละเอียดโดยสามารถกล่าวได้ว่ามัสยิดเป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งการที่มัสยิดเป็นศูนย์กลางของการประชาสัมพันธ์ก็เป็นการถ่ายโอน

การที่จะทำให้มัสยิดเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมมัสยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชนถือเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่ทุกคนในชุมชนให้ความสำคัญ”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 10 ให้ความเห็นว่า “คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องสร้างความใกล้ชิดและให้ความสำคัญต่อเยาวชนด้วยกิจกรรม การสร้างความใกล้ชิดและให้ความสำคัญต่อเยาวชนนั้นเป็นเรื่องที่สมควรต้องได้รับการตระหนักอย่างยิ่งจากผู้นำศาสนาโดยเฉพาะคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ซึ่งการสร้างความใกล้ชิดนั้นเป็นเรื่องที่ทางมัสยิดต้องมีการประชุมในการวางรูปแบบหรือแนวทาง วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเยาวชนอย่างชัดเจนและนำมติการประชุมมาปฏิบัติในแนวทางเดียวกันตามที่ทุกคนเห็นชอบโดยไม่ได้มอบหมายความรับผิดชอบกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เป็นหน้าที่ของทุกคนที่เป็นคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องปฏิบัติเช่นการสร้าง ความใกล้ชิดด้วยกิจกรรมพูดคุย ถามทุกข์สุขและมอบความหวังต่อเยาวชน เมื่อการให้ความสำคัญของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต่อเยาวชนเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเยาวชนก็จะมีความรู้สึกการมีคุณค่าของตนในสายตาสังคมที่กำลังมองอยู่และกำลังมอบความหวังให้”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 11 ให้ความเห็นว่า “ความห่างเหินของเยาวชนกับมัสยิดที่ปรากฏในชุมชนมุสลิมโดยภาพรวม การที่เยาวชนจะเข้ามัสยิดด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการปฏิบัติศาสนกิจมีน้อยมาก การที่จะมอบให้เยาวชนเป็นผู้นำละหมาด อ่านคุฏบะฮ์และอื่นๆก็เป็นไปได้ยาก ดังนั้นคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดต้องพยายามหากิจกรรมใหม่ๆที่สามารถสร้างความรู้สึกให้กับเยาวชนว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและเป็นความหวังของสังคม”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 12 ให้ความเห็นว่า “การจัดกิจกรรมพบปะครอบครัวในชุมชนคงจะเป็นกิจกรรมใหม่อีกกิจกรรมหนึ่งโดยให้ทุกครอบครัวมารวมตัวกันที่มัสยิด มีการเปิดพิธีด้วยการอ่านอัลกุรอานที่มาจากตัวแทนของครอบครัว เล่นเกมด้วยกัน ทานอาหารร่วมกัน บอกความรู้สึกถึงกิจกรรมพบปะครอบครัว มอบรางวัลให้กับครอบครัวดีเด่นตามความเห็นชอบของผู้เข้าร่วมและขอข้อเสนอแนะพร้อมทั้งเชิญผู้อาวุโสในชุมชนเป็นผู้กล่าวปิด”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 13 ให้ความเห็นว่า “รูปแบบการจัดกิจกรรมเยี่ยมเยียนผู้อาวุโสในชุมชน โดยที่เยาวชนได้เลือกบุคคลที่จะไปเยี่ยมเยียน แจ่งวันเวลาให้ทราบ พาสิ่งของที่จะมอบ พบปะพูดคุยในประเด็นที่เยาวชนต้องการทราบและสุดท้ายขอคำแนะนำและมอบสิ่งของเพื่อเป็นการขอบคุณ”

ผู้เข้าร่วมคนที่ 14 ให้ความเห็นว่า “รูปแบบการจัดกิจกรรมกีฬาโดยเริ่มด้วยการประชุมคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด แต่งตั้งคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดให้เป็นหัวหน้าสี ร่างกำหนดการ แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมกีฬา ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ แจ่งงบที่ ต้องใช้จ่าย ของบสนับสนุนจากผู้ที่มีจิตศรัทธาและดำเนินการกิจกรรม ซึ่งในกิจกรรมดังกล่าวจะมอบให้คณะกรรมการที่รับผิดชอบดูแล”

ทั้งนี้ศาสนาอิสลามก็ได้มีกิจกรรมทางศาสนาตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิตโดยมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ห้ามปฏิบัติและกิจกรรมที่สามารถเลือกปฏิบัติได้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นจะครอบคลุมรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายปี จนสามารถกล่าวได้ว่าอิสลามเป็นศาสนาที่เต็มไปด้วยกิจกรรม

9. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนไปปรับใช้ มีดังนี้

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากการวิจัยบทบาทคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่าบทบาทในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเพื่อสร้างคุณภาพในการพัฒนาเยาวชน ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะแนวทางดังนี้

9.1.1 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรสร้างความใกล้ชิดกับเยาวชน

9.1.2 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรก่อตั้งชมรมเยาวชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมัสยิด โดยมีระเบียบของชมรมมาบังคับใช้พร้อมกับกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติงานที่สามารถประเมินและติดตามโดยมัสยิดอีกด้วย

9.1.3 คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรชี้แนะเยาวชนในทุกๆกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น ซึ่งเยาวชนถือเป็นเสาหลักของสังคมที่มีความสามารถเหนือบุคคลอื่นเนื่องด้วยความแข็งแกร่งในด้านจิตใจและร่างกายแต่เมื่อปราศจากการชี้แนะจากบุคคลที่มีประสบการณ์สังคมนั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จอีกเช่นกัน

9.1.4 การพัฒนาเยาวชนต้องมีแนวทางที่หลากหลายเพื่อไปปรับใช้กับใครคนใดคนหนึ่งให้ได้ผลและสำเร็จเนื่องจากความไม่เหมือนของแต่ละบุคคล บางที่แนวทางและรูปแบบการสร้างอาจจะสำเร็จกับคนนี้ แต่แนวทางและรูปแบบการสร้างเดียวกันนี้อาจจะใช้ไม่ได้ผลกับอีกคนหนึ่ง ดังนั้นผู้นำจึงจำเป็นต้องรู้จักและเข้าใจบุคคลที่กำลังสร้างอยู่อย่างแท้จริง พร้อมด้วยความไม่ท้อแท้ต่อบททดสอบที่ได้เผชิญอยู่ ซึ่งไม่มีความสำเร็จที่ได้มายกเว้นต้องได้รับการทดสอบจากอัลลอฮ์ ﷻ

9.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 เสนอให้มีการสัมภาษณ์ เจาะลึกในประเด็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนและดำเนินการวิจัยต่อในเรื่องดังกล่าวเพื่อสามารถนำแนวทางการพัฒนาเยาวชนใช้จริงในบริบทสังคมที่แตกต่างกัน

9.2.2 เสนอให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็น ความพึงพอใจของเยาวชนและสัปปุรุชต่อบทบาทของคณะอิสลามประจำมัสยิด

9.2.3 เสนอให้มีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดกับการสร้างผู้นำที่มีศักยภาพในการสืบทอดบทบาทผู้นำต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือ

- สมาคมศิษย์เก่าอาหรับประเทศไทย. 1999. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายภาษาไทย. อัลมะดีนะฮฺ อัลมุเนาะวะเราะฮฺ : ศูนย์กษัตริย์พะยัคต์ เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน
ราชกิจจานุเบกษา. 2540. พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540.
วินัย สมะออน. 1996. คู่มือการบริหารมัสยิดและชุมชน พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา กรุงเทพมหานคร

หนังสือแปล

- Ahmad Yānī . 2000. **Panduan Memakmurkan Masjid Kajian Praktis bagi Aktivis Masjid**. Jakarta : Penerbit Dea Press

หนังสือภาษาอาหรับ

- Abū Dāwūd, Sulaiman bin al-'Ash'ath. n.d. **Sunan Abī Dāwūd**(سنن أبي داود).Bairūt : Maktabah al-'Aşriyyah
Ibn Kathīr, Ismā'il bin 'Umar. n.d. **Tafsīr al-Qur'ān al-'Azīm**(تفسير القرآن العظيم). Dār al-Ṭoyyibah lin Nashr wal Tawzī 'i
Muhammad Nāşiruddīn al-Albāniy. n.d. **Şaḥīḥ wa Da'īf Sunan Abī Dāwūd** (صحیح وضعیف سنن أبي داود). Markaz Nūr Islām li Abḥāth al-Qur'ān wa al-Sunnah bi Askandariyyah
_____. n.d. **Şaḥīḥ wa Da'īf Sunan al-Tirmidhīy** (صحیح وضعیف سنن الترمذی). Markaz Nūr Islām li Abḥās al-Qur'ān wa al-Sunnah bi Askandariyyah
al-Qurṭubiy, Muhammad bin Ahmad. 1964.**al-Jāmi'u li 'Ahkām al Qur'aān**(الجامع لأحكام القرآن). al Qāhirah : Dār al-Kutub al-Mişriyyah
al-Sa'adiy, Abdur Rahmān bin Nāşir. 2000. **Taisīr al-Karīm al-Rahmān fi Tafsīr Kalām al-Mannān**(تيسير الكريم الرحمن في تفسير كلام المنان). Mu'assasah al-Risālah
al-Tirmidhiy, Muhammad bin 'Isa bin Thaurah. 1975. **Sunan al-Tirmidhiy** (سنن الترمذی). Misr : Sharkah Maktabah wa Mutaba'ah Mustafā Bābī al-Halaby
al'Usaimīn, Muhammad bin Sōlih. 1957. **Sharah Riyād al-Sōlihīn** (شرح رياض الصالحين). Riyād : Dār al-Waṭon li al-Nashr

รายงานวิจัย/วิทยานิพนธ์

- ดรัลรัตน์ ภมรบุตร. 2007. บทบาทของผู้นำศาสนาอิสลาม(โต๊ะอิมาม) ในการบริหารพัฒนาชุมชนมุสลิม : กรณีศึกษามัสยิดในเขตเมืองบุรี. วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
- อับดุลลอฮ์มาลีก หมัดเทระ. 2012. การดูแลเยาวชนตามวิถีแห่งศาสนาอิสลามของผู้นำมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อับดุลอาซิซ เจ๊ะมามะ. 2012. ภาวะผู้นำและบทบาทของอิมามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์สาขาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อิบรอฮีม ตาเยะ. 2012. บทบาทด้านศาสนา การศึกษาและการบริหารของอิมามในจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์สาขาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บุคลากรกรม

บรอเฮง แวนาแหว. 2017 สัมภาษณ์, วันที่ 20 ตุลาคม

Prince of Songkla University
Pattani Campus